AUG 4 1919

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week.
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 29-го ЛИПНЯ 1919. Ч. 89. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, JULY 29, 1919. No. 89.

ПЕТЛЮРА ВЕДЕ ПЕРЕГОВОРИ З ЛЯХАМИ.

Ляцькі війска обсадили цілу східну Галичину по ріку Збруч.

Анґлійські політики готові признати Лєніна в заміну за признанє ним независимої Сибіри.

Революція в Хорватії. -- Угорські большевики переломили румунський фронт.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at ersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ҐЕН. ПЕТЛЮРА ВЕДЕ ПЕРЕГОВОРИ З ЛЯХАМИ.

Хоче разом з Ляхами вести війну проти большевиків.

ВІДЕНЬ, 27. липня. — Боротьба між Українцями і Поляками застановлена. Український провідник, ґен. Семен Петлюра, вислав делеґацію до Поляків, яка має вести переговори в справі спільної военної акції проти большевиків, щоби їх прогнати з України.

На польсько-українськім фронті коло Бродів панує спокій. Польські жовніри можуть виходити з окопів і свобідно проходжувати ся.

Ґен. Петлюра заявив, що коли би алїянти були зрозуміли положенє Українців і доставили їм оруже і амуніцію, вони були би всилї в протягу одного місяця відобрати Україну від большевиків. В Польщі панує переконанє, що ґен. Петлюра може пізнійше розпочати нову боротьбу проти Поляків.

Петлюра і його товариші противлять ся всякому вмішуваню заграничних держав та посиланю чужих війск навіть до боротьби з большевиками, з чого можна заключати, що Українці не радо повитали би російського противбольшевицького команданта, ґен. Денікіна. Українці рішучо заявляють, що вони не згодять ся на анґлійсько-французький плян відбудованя російської держави під адміралом Колчаком.

ПОЛЯКИ ЗДЕРЖАЛИ СВІЙ НАСТУП ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Петлюра звернув всі свої сили проти большевиків.

ВІДЕНЬ, 24. липня. — Польські війска, як се видаєть ся, заперестали наступ проти Українців. Українці звернули всі свої сили в напрямі Киева з тим наміром, щоби опісля, коли би їм повело ся в боротьбі з большевиками, звернути ся знова проти Поляків і відобрати їм східну Галичину.

ЦІЛА ГАЛИЧИНА В РУКАХ ЛЯХІВ.

Ляцькі війска заняли становища здовж Збруча.

КОПЕНҐАҐЕН, 27. липня. — Ціла Галичина аж по ріку Збруч, яка становила границю між давною Росією і австро-угорською монархією, находить ся в руках польських війск, як се доносить телеґрама з Варшави до польського пресового бюра.

КУБАНЩИНА І ДОНЩИНА ПІД УПРАВОЮ СВОЇХ ВЛАСНИХ ПРАВИТЕЛЬСТВ.

КАТЕРИНОДАР, 2. липня. — Ґен. Денікін не має жадної політичної, лише військову власть. Він має титул „головного команданта війск полудневої Росії".

Катеринодар, головна кватира ґен. Денікіна, є столицею Кубанщини, яка має свою автономію і власне правительство і парлямент, які виконують адміністраційну контролю, призначаючи ґен. Денікіна лише головним командантом і співділаючи з ним лише в військових справах. Тесаме відносить ся також і до области донських козаків. Адміністраційна контроля ґен. Денікіна простягаєть ся виключно на чорноморську і ставропільську ґубернії. В останних днях після успішного наступу на большевиків, його власть була поширена також на Крим, Катеринослав і Харків, а також на часть ґубернії астраханської, воронїжської і курської.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at ersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПРИЗНАЮТЬ ПОВНУ ПОБІДУ БОЛЬШЕВИКІВ В РОСІЇ.

Готові признати правительство Леніна в заміну за признане ним независимости Сибіри.

ВАШІНҐТОН, 26. липня. — Політичні круги в Лондоні є приневолені признати, що саветське правительство має в дійсности у своїх руках контролю над цілою Росією.

Останні невдачі армії Колчака, Денікіна і прочих противсаветських правительств в Росії виказали незломну силу саветського правительства.

Щоби ратувати ситуацію і невдачу алїянтських дипльоматів, в анґлійських політичних кругах є стремлїне, щоби признати саветське правительство Леніна під услівєм, коли він згодить ся на утворене самостійної сибірської держави і забезпечить вільний виїзд всім членам давної аристократії і инших, які хотіли би осісти на Сибіри.

Пресові донесеня з Лондону вказують, що алїянтські політики втратили вже зовсім надію на можливість поваленя саветського правительства. Вісти, одержані з Росії, признають, що карність в червоній армії з кождим днем сильнійша та що добрі жнива в Росії знівеличи надію алїянтів, які сподівали ся при помочи бльокади і голоду повалити саветське правительство.

Заходить однак можливість, що Ленін не згодить ся на предложене алїянтів і зажадає безуслівного опорожненя російських територій з чужинецьких війск.

ONE MILLION UKRAINIAN IMMIGRANTS IN THE UNITED STATES FROM EAST GALICIA ARE SADLY DISAPPOINTED AND FIERCELY EMBITTERED BY THE DECISION OF THE PEACE CONFERENCE TO GIVE THEIR NATIVE LAND, EAST GALICIA, TO POLAND, THE HEREDITARY ENEMY OF THE UKRAINIAN PEOPLE. THIS ACTION OF THE PEACE CONFERENCE IS INCONSISTENT WITH ALL THE PRINCIPLES OF INTERNATIONAL JUSTICE. EAST GALICIA IS UKRAINIAN BEYOND EVEN THE SEMBLANCE OF A DOUBT; FOR THE POLES, CONSISTING ALMOST ENTIRELY OF THE ARISTOCRACY AND AUSTRO-POLISH BUREAUCRACY, COMPRISE NOT MORE THAN 16 PER CENT. OF THE POPULATION.

THE WHOLE WORLD MAY REST ASSURED THAT THE UKRAINIANS WILL NEVER WEAKEN IN THEIR DETERMINED STRUGGLE AGAINST THE IMPOSITION UPON THEM OF THE HATED POLISH YOKE.

Бувший анґлійський премієр жадає, щоби Росію полишити в спокою.

ЛОНДОН, 26. липня. — Бувший анґлійський премієр, Есквит, промовляючи на зборах в Еджвейр, заявив, що будучність режіму в Росії є виключно справою російського народу. Всякі заграничні заходи викличуть в Росії успішний спротив, тому треба Росію полишити зовсім в спокою.

Вкінци заявив бувший премієр, що економічне положене в сьвіті і анґлійської держави є критичне, як ніколи доси.

Адм. Колчак втратив надію на поміч алїянтів.

МАНДЖУРІЯ, Сибір, 24. липня. — Нині прибули тут головний командант американських війск на Сибіри, ґен. Ґрейв, і американський амбасадор, Моріс, які находять ся в дорозі до Омска, щоби на місци засягнути інформацій про дійсне положенє на Сибіри і стан военних операцій. Се є дуже конечне, але значно спізнене з причини, що армія Колчака потерпіла вже тяжке поражене і втратила всю територію, яку вона була здобула від большевиків.

Після занятя Екатерінбурґа 60 льокомотив і 4.000 возів дістало ся в руки большевиків враз з поживою і военними матеріялами.

Приятелї адм. Колчака втратили вже надію на поміч Злучених Держав і пронїмецькі симпатії з кождим днем зростають. Коли Злучені Держави хочуть задержати приязнь Росії і бізнес, мусять скоро ділати. Положенє на цілій Сибіри є дуже грізне.

В СЕРБІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at ersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

РЕВОЛЮЦІЯ В ХОРВАТІЇ ПРОТИ СЕРБІЇ.

Соціялїсти стремлять до утвореня югославянської републики.

ПАРИЖ, 25. червня. — Телеґрами зі Загребу і Грацу доносять, що в Хорватії війска розпочали грізну революцію.

Революція має на ціли відділити деякі полуднево-славянські краї від Сербії і утворити републику.

Серби старають ся здавити революцію, уживаючи до сього сербських і хорватських війск. Однак богато жовнїрів покинуло свої відділи і перейшло на сторону революціонерів. Получення зелізничі і телеґрафічні в многих місцях перервані.

Революція розпочала ся після конґресу полуднево-славянських соціялїстів, на якім бесідники візвали жовнїрів утворити югославянську републику.

ХОРВАТСЬКІ ВІЙСКА ПРОГОЛОСИЛИ НЕЗАВИСИМІСТЬ ХОРВАТСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

Хорвати братають ся з мадярськими большевиками.

ПАРИЖ, 25. липня. — Хорватські війска в Загребі проголосили независимість хорватської републики, як се доносить телеґрама, яку одержано зі Загребу, столиці Хорватії.

Хорвати навязали приязні зносини з мадярськими большевиками.

Юго-Славяни в боротьбі з Італійцями.

ЛЮБЛЯНА, 25. липня. — Недалеко Фюме прийшло між полудневими Славянами і Італійцями до боротьби, в якій згинуло 8 італійських карабінерів і 4 полуднево-славянських жовнїрів.

До боротьби прийшло, коли італійські жовнїри хотіли розігнати збори юго-славянських соціялїстів. Італійці інтернували всіх Юго-Славян у віці від 17 до 40 років.

Чорногорці проти Сербії.

ПАРИЖ, 26. липня. — Чорногорське правительство в урядовім звіті, який є відповідию на жаданя, поставлені Сербією, стверджує, що чорногорський нарід підняв революцію проти сербських війск, які обсадили Чорногору.

Чорногорське правительство домагаєть ся, щоби їй дати дозвіл виелати на мирову конференцію свою окрему делеґацію та щоби сербські війска безпроволочно опорожнили Чорногору.

Залога в Марбурґу перейшла на сторону революціонерів.

ҐРАЦ, 25. липня. — У вівторок вечер прийшло до завзятої боротьби в Марбурґу, коли велика часть залоги збунтувала ся, переходячи на сторону революціонерів.

В боротьбі згинуло поверх 100 осіб і кількасот було ранених.

НА БАЛКАНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Болгари напали на Французів.

ПАРИЖ, 24. липня. — Болгарські війска напали на француський полк, який висів в Палянці над Дунаєм, 22 милї на полудневий схід від Відіна, як се доносить нинїшна телеґрама з Білгорода. Стрілянина тривала три години. Трох Французів згинуло.

Французи розоружили болгарську залогу в Софії.

ЖЕНЕВА, 24. липня.—З причини нападу болгарських війск на француський полк Француські війска прибули до Софії і розоружили місцеву залогу, як се доносить румунське бюро в Берні.

Француські війска, яким поручено було перевести сю задачу, прибули до болгарської столиці, зоружені в скорострільні гармати.

У ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Стальберґ президентом Фінляндії.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 26. липня. — Фінський сойм вибрав проф. К. Стальберґа президентом фінської републики. Професор Стальберґ одержав 143 голоси, підчас коли дотеперішний диктатор, ґен. Маннерґайм, лише 50.

(Проф. Карло Юго Стальберґ є провідником національної поступової партії).

В АНҐЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at ersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

СТРАЙКИ В АНҐЛІЇ МАЮТЬ ПОЛІТИЧНИЙ ПІДКЛАД.

Зорґанізовані робітники намагають ся диктувати правительству внутрішну і заграничну політику.

ЛОНДОН, 26. липня. — Хоч страйк майнерів тимчасово полагоджено, то однак небезпека крізи в Анґлії все ще грізна.

Потрійний союз майнерів, робітників транспортових і зелїзничих робить приготованя до голосованя в справі спільної акції, яка має на цїли здобути безпосередний вплив на внутрішну і заграничну політику Анґлії.

На зборах делеґатів, які заступають 2,000.000 робітників, ухвалено вчера перевести голосованє в справі проголошеня страйку, коли їх домаганя не будуть сповнені. Їх домаганя є слїдуючі: знесенє примусової служби військової, заборона висиланя війск проти савєтських держав і заборона уживаня жовнїрів яко страйколомів.

Богато членів парляменту, а також деякі члени кабінету, заявило ся за тим, щоби правительство ужило всїх можливих средств, аби не допустити до клясової боротьби.

На вчерашних зборах представників робітників один з провідників отверто заявив, що обовязок льояльности для конституції юнїйної є перший ніж льояльність для конституції держави.

В політичних кругах передвиджують можливість оружної розправи між робітниками і правительством.

Копальні в Анґлії ушкоджені.

ЛОНДОН, 26. липня. — Усуненє моряків, які були заняті помпованем води з копалень в окрузї Йоркшір, мало страшні наслїдки; деякі копальні зістали зовсім знищені. Богато давних шахт вода так знищила, що вони стали безужиточними. Инші дасть ся вратувати, але направи будуть вимагати кілька місяців праці.

Підчас революції вимордувано 800 Єгиптян.

ЛОНДОН, 24. липня. — Підчас останних заворушень в Єгипті 800 Єгиптян убито і 1.600 ранено, як се подає урядовий звіт ґен. Аленбі.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at ersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

УГОРСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕЛОМИЛИ РУМУНСЬКИЙ БОЄВИЙ ФРОНТ.

Румунські війска утікають на схід.

РИМ, 25. липня. — Угорські большевицькі війска переломили румунський боєвий фронт між Чонґрадом і Сеґедіном, як се доносить нинїшна телеґрама з Фюме.

Румунські війска уступають в переполоху на схід, як се додає телеґрама.

(Обі місцевости, Чонґрад і Сеґедін, лежать над рікою Тисою; Чонґрад 70 миль, Сеґедін 96 миль на полудневий схід від Будапешту).

Силу мадярських большевиків оцінюють на 160.000 жовнїрів.

ВІДЕНЬ, 24. липня. — Мадярські большевики розпочали нині военні операції проти Румунії.

Алїянтські офіцири звиділи нині війска угорської білої ґвардії в Сеґедині, які мають співділати з військами союзних держав проти червоної армії.

Силу угорської червоної армії оцінюють на поверх 160.000 жовнїрів. Вона складаєть ся з 8 дивізій, з чого 60.000 находить ся на боєвій лінії, а 100.000 в резерві. Крім того має вона відділ кінноти в силї 1.000 людий. Зоруженє армії складаєть ся з 300 гармат, 500 машинових крісів, 12-цалевих моздірів, 23 літаків, 4 тяжких і 5 легких панцирних поїздів.

Чехи увязнили ґр. Карольогo.

БЕРЛІН, 26. липня. — Чеські власти увязнили і інтернували в Празї бувшого угорського премієра ґр. Михайла Каролього, як се доносить берлїнська часопись, „Фосіше Цайтунґ".

Алїянти обіцюють Мадярам поживу, коли проженуть Белю Куна.

ПАРИЖ, 26. липня. — Головна рада мирової конференції рішила нині пополудни вислати проклямацію до угорського народа, обіцюючи знести бльокаду і доставити поживу, коли він повалить правительство Белї Куна і утворить правительство, з яким мирова конференція могла би вести переговори.

У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Заворушеня в Альзації.

БЕРЛІН, 26. липня. — В Штрасбурґу, столиці Альзації, прийшло до поважних заворушень, як се доносять одержані нині вісти.

На улицях міста прийшло до кровавої боротьби між француськими жовнїрами і цивільними.

В ЧЕХІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 28, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Чеські леґіонери машерують на Прагу.

ПАРИЖ, 27. липня. — Непотверджені вісти з Відня доносять, що чеські леґіонери машерують на Прагу, щоби повалити чеське правительство і установити диктатуру.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ!

ОСНОВАНЄ УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮРА В НЮ ЙОРКУ.

Коли конґресмен Джеймс А. Геміл приїхав до Злучених Держав з Парижа, перші його слова були отсі: **Американські Українці мусять взятись тепер до оборони галицької України, і тут і в Европі. Треба зорганізувати сейчас оборонну акцію передівсім в Злучених Державах, а також у Франції і в Анґлії. Треба сейчас оснувати українське інформаційне бюро в Ню Йорку і Вашінґтоні. Ви свій край обороните, але мусите взятись серіозно до діла! Ви маєте приятелів, але маєте також ворогів, яких мусите перемогти.**

Таксамо переказував до американських Українців і голова української мирової делеґації в Парижи, Григорій Сидоренко, котрий висловив своє признанє американським Українцям за їх дотеперішну оборону галицької України і висловив своє бажанє, аби вони тепер станули ще завзятійше до оборони і помогли здобути свому краєви волю.

Також і професор Михайло Грушевський дуже радий був, що американські Українці так щиро боронять Україну, а зокрема галицьку Україну, і заявив, що хоче співділати з американськими Українцями в їх дальшій праці.

Український Народний Комітет вже давнійше приготовляв справу основаня українського інформаційного бюра в Ню Йорку і Вашінґтоні, однак з причини браку відповідного льокалю, гроша і людий справа ішла доволї тяжко. Але тимчасом все приготовано і нині справу удало ся повести успішно.

У. Н. Комітетови вдало ся купити дешево власний дім в осередку українського житя в Ню Йорку (коло українського Народного Дому і церкви), який відновлено і устроєно на інформаційне бюро і якраз тепер вдало ся упросити на директора того бюра **д. Мілтона Райта,** котрий доси був секретарем і журналїстичним референтом II. резервового дистрикту Позички Свободи. Д. Райт є по званю лоєр і журналїст. Працював передше в найбільшій американській журналїстичній компанії, Есошіейтед Прес. Останний рік він посьвятив був спеціяльно для студий української справи і нині належить до найлїпших знавців української справи серед Американців.

Крім того до бюра приступив **д. Олександер Неприцький-Грановський,** котрий тому два роки скінчив аґрономічну висшу школу в стейті Колорадо, а останний рік був у Франції з американською армією і один курс був в Парижи на Сорбонськім університеті. Д. Грановський звісний українському загалови на Україні і в Злучених Державах яко талановитий український письменник. Д. Грановський щойно вернув ся з Парижа, де мав нагоду розмовляти з українськими делеґатами і тепер є в дорозі до Форт Колінс, Колорадо, де тамошна стейтова колеґія аґрономії пропонує йому посаду професора аґрономії й ентомольоґії. Д. Грановський іде тепер до Форт Колінс і приймає на себе обовязок відтам працювати для Українського Інформаційного Бюра в Ню Йорку.

Постійно в Інформаційнім Бюрі буде працювати також **д. Юрій Д. Андрейко,** студент коломбійського університету в Ню Йорку. Д. Андрейко є талановитим знавцем анґлійської мови і вже від двох лїт працює яко перекладчик українських праць на анґлійську мову.

Сї члени Українського Інформаційного Бюра мають дібрати і запросити до праці помічників і співробітників зпоміж Українців і Американців і мають навязати зносини з усіми українськими інформаційними бюрами в Европі та спільно з ними працювати для оборони галицької України і взагалї для оборони волї і независимости цїлої України.

З рамени У. Н. Комітету в склад Інформаційного Бюра входить секретар Володимир Б. Лотоцький.

У. Н. Комітет звертаєть ся отсим до цїлого українського загалу **за помочию моральною і матеріяльною** для новооснованого Інформаційного Бюра.

У. Н. Комітет одержав відомости, що польське правительство Падеревского і московське Колчака зачали спільну акцію проти праці У. Н. Комітету і Литовської Народної Ради в Злучених Державах, і перша сума, яку на сю цїль видали, виносить 180.000 долярів.

Се вказує, кому немила праця У. Н. Комітету і братерське співділанє з Литовцями, а нашому загалови повинно вказати, як цїнна ся праця і се співділанє для України.

Підпираймо-ж працю У. Н. Комітету грошем, щедрими і постійними жертвами, аби праця не стала в половині дороги, в половині боротьби за волю галицької України. Ся оборонна праця не сьміє стати, поки галицька Україна не буде вільна.

Дальші подробиці про Українське Інформаційне Бюро в Ню Йорку оголосить ся в найблизших днях.

Український Народний Комітет.

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА?

Як нема, то кождий сьвідомий Українець повинен постарати ся, щоб заснувати його.

До заснованя нового відділу У. Н. Союза потреба на початку не меньше як 6 нових членів.

По близші інформації в справі заснованя нового відділу треба зголошуватись листовно на адресу головного рекордового секретаря У. Н. Союза.

S. MILANOWYCZ
P. O, Box 76 Jersey City, N. J.
Український Народний Комітет в Зл. Д.

ПОМІЧ ДЛЯ ПРАЦІ ПРОФ. ГРУШЕВСЬКОГО В ОБОРОНІ УКРАЇНИ.

Дня 19. с. м. одержав о. Петро Понятишин, голова Українського Народного Комітету в Злучених Державах, каблеґраму від проф. Михайла Грушевського з Парижа в справі помочі на французькі й анґлїйські публікації в обороні українського народу.

Телеґрама звучить:

Paris, July 19, 1919.

Peter Poniatishin,
Ukrainian National Committee,
70 Fifth Avenue, New York.

Raison graves circonstances actuelles fonde Comite Ukraine Independante buts defense intarets Ukrainiens informations revue en langues Francaise Anglaise, Envoyez aide li Heraire financiere immediate Savtchenko, Rue Pauquet, Priere communiquer antres organisations.

Michael Grouchevski, Issaevitch, Savtchenko, representants.

По українськи ся телеґрама звучить:

Париж, дня 19. липня 1919.

Петро Понятишин,
Український Народний Комітет,
70 Fifth Avenue, New York.

З причини теперішних тяжких обставин основано **Комітет Независимої України** для оборони українських інтересів. Він буде видавати інформаційний журнал у французькій й анґлійській мові. Присилайте сейчас поміч літературну і фінансову на адресу: Савченко, 28 Рі Поке, Просимо повідомити другі орґанізації.

Михайло Грушевський, Ісаєвич, Савченко, репрезентанти.

По одержаню сеї каблеґрами о. Петро Понятишин скликав надзвичайне засїданє У. Н. Комітету на четвер, 24. с. м., на котрім **ухвалено одноголосно вислати з Фонду оборони Галичини яко першу поміч для Комітету Независимої України, основаного проф. М. Грушевським, 25.000** (двайцять пять тисяч) **франків, а також переслати проф. М. Грушевському щирі желаня від українського загалу в Злучених Державах в його праці для волї українського народу.**

Ухвалену суму і желаня переслано на другий день до Парижа телеґрафічно.

Український Народний Комітет сповнив свою першу задачу, посилаючи безпроволочно першу поміч на руки найславнійшого українського провідника і ученого та найбільшого українського патріота, котрого весь наш нарід вважає слушно батьком України, аби дати йому змогу в теперішнім тяжкім часї для нашого народу стати в обороні його волї і його права до свобідного самостійного державного житя.

За почином У. Н. Комітету повинні пійти і другі українські центральні орґанізації.

У. Н. Комітет готовий і на дальше до помочі на сю велику цїль у тяжкій визвольній боротьбі нашого народу і тому відзиваєть ся до цїлого українського загалу в Злучених Державах, а спеціяльно до всїх українських товариств і до всїх Українців і Українок разом і зокрема, щоби в найблизшім часї поспішили з обильними жертвами на Фонд оборони Галичини, аби робота У. Н. Комітету не могла бути спинена, але щоби зростала, побільшалась і ставала щораз сильнійшою та всесторонною і принесла успіх українському народови в Европі в його боротьбі.

У нашій жертволюбивости на оборону рідного краю учім ся від приятелів, але також і від ворогів.

Наші приятелї Литовці в Злучених Державах, хоч меньші числом від Українців, зложили на оборону свого рідного краю перед Польщею понад 400.000 (чотириста тисяч) **долярів і тому їх робота значнійша і всестороннійша в Злучених Державах і в Европі.**

Зноваж Поляки в Злучених Державах зложили для Падеревского на його рабівницьку політику супроти України і Литви кілька мілїонів долярів.

Чиж Українці мають бути останні? Чи наш відпір проти польського нападу не має бути ще сильнійший від того нападу? Чи не має бути такий сильний, аби його зломити?

Памятаймо, що без гроший годі вести боротьбу проти того, хто має гроші, і складаймо гроші, яко одиноку теперішну амуніцію проти заборчої Польщі.

В Ню Йорку, дня 26. липня 1919.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОМІТЕТ В ЗЛ. Д.:

о. Петро Понятишин, голова;
Семен Ядловський, заступник голови;
Володимир Б. Лотоцький, секретар;
о. Микола Підгорецький, касієр;
Константин Кирчів, член Екзекутиви.

ЗЇЗДИ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНСЬКИХ ПАРТІЙ.

Недавно відбули ся у Станиславові краєві делеґатські зїзди трох галицько-українських політичних партій: радикальної, національно-демократичної й соціяльно-демократичної, щоби відновити свою діяльність на нових основах і пристосувати її до нових обставин.

Першим з черги був зїзд української **радикальної партії,** що відбув ся дня 22. і 23. марта при співучасти сотнї делеґатів з двайцять кількох повітів Галичини. Найбільше часу на зїзді присьвячено обговореню політичних питань і земельної справи. Політичний реферат виголосив **др. Лев Бачинський.** Промовляли в дискусії державні секретарі: **др. Макух і др. Назарук** та бувший державний секретар **Вітовський,** почім ухвалено такі **резолюції:**

1) Партія стараєть ся забезпечити самостійність України та републиканську форму її правлїня. Тому підпирає вона скріпленє орґанізації української армії та старати-меть ся ухвалити конституцію України, в котрій основним законом установлено би такі засади: а) сувереном Української Народної Републики має бути цїлий народ; анї президента републики анї колеґії, що сповняла би уряд голови держави, не вибираєть ся. б) Найвисшу власть у державі виконує парлямент, один для соборної України, з одною палатою послів, вибираних горожанами обох полів на основі безпосередного, рівного, загального і тайного права голосованя. в) Парлямент вибирає правительство. Поодинокі области Української Народної Републики мають мати широку автономію. Державний парлямент повинен рішати про господарське та суспільне законодавство й адміністрацію; заграничну політику; оборону держави; валюту та средства комунікаційні. Треба також завести широку повітову самоуправу, задля чого належить вибрати автономічні повітові та обласні ради. Треба завести плебісцит та народню ініціятиву до законодавства; перевести відділенє церкви від держави; реформу подружого закона і т. д.

На економічнім полі має бути пляново й систематично приготована соціялізація усїх зрілих до того вже тепер галузий народного хазяйства, як великого промислу, великої торговлї, банків та асекураційних заведень. Має бути забезпечений вплив робітників служачих у тих підприємствах на адміністрацію та участь у зисках підприємства.

Дальше зїзд домагаєть ся 8-годинного дня праці і охорони робітників.

В земельній справі ухвалено вивласненє великої посїлости та церковних і монастирських земель. Зїзд заявив ся також за свобідною торговлею на харчі.

Далї зїзд осудив поведенє д-ра Трильовського, який скликав до Коломиї окрему радикальну конференцію і вибрав там управу партії.

Вкінци серед бурливих оплесків принято таку резолюцію: Зїзд витає хоробре українське військо та з подивом дивить ся на героїв, що на фронті серед найтяжших обставин обороняють нашу землю і волю перед ворогом.

Дня 29. марта зачав ся надзвичайний **Народний Зїзд Української „національно-демократичної партії",** на якім явив ся також державний секретар Української Народної Републики **Корчинський.** На зїзді обговорювано наперед справу програми партії і **на внесенє д-ра С. Петрушевича змінено назву партії на „Українська Народна Трудова Партія".** Дальше обговорювано політичні справи і справу земельної реформи та ухвалено цїлий ряд резолюцій, в яких між иншим висказано довірє Національній Радї і правительству та подив і пошану для армії на фронті і запротестовано проти насильств Румунів на Буковині. Рішено, щоб екзекутива партії випрацювала проєкт партійної орґанізації, опертої на основах демократичного виборчого права й відновила видаванє часописи **„Свобода".**

Вкнци вибрано новий **„Народний Комітет",** до якого увійшли і представники з Наддніпрянської України: **Мик. Богун і Віктор Андрієвський.** Головою комітету вибрано **д-ра Горбачевського.** До Президії Народного Комітету належать ще: заступники голови **Тимко Старух і Омелян Попович** (з Буковини), секретарі **др. Роман Перфецький і Степан Біляк** та скарбник **др. Іван Куровець.**

Зїзд одержав привіт з Наддніпрянщини від центрального комітету Української Народної Републиканської Партії, підписаний **Олександром Ковалевським.** „Центральний Комітет, говорить ся у тім привіті, бореть ся тепер за ідеали української державности, що були і є провідними гаслами галицьких національних демократів. Центральний Комітет бажає, щоби спільними зусилями української демократії здобуто право на незалежне істнованє Української Народної Републики, міцної і великої".

В перших днях квітня відбув ся у Станиславові зїзд української соціял-демократичної партії, одначе про нього не маємо близших вістий.

Позатим дня 30. і 31. марта відбув ся у Станиславові **селянсько-робітничий (трудовий) зїзд** під проводом **д-ра Яросевича, Гробаря, Остапчука, Гадзїнського й Орищука.** На тім зїзді вибрано 60 делеґатів, котрі малиб увійти до Української Національної Ради.

З. Л.

(З часописи „Шлях", Зальцведель, Німеччина, 28. червня 1919).

„СОЮЗНИКИ".

Сими днями принесли німецькі ґазети вістку, що **між Польщею і Росією існують взаїмні політичні порозуміня.** Сї порозуміня Польщі мають відноситись до большевицької і до Колчакової Росії.

Коли Колчак робить заходи, щоби створити з Польщею спільний фронт проти большевиків, Польща рівночасно не соромить ся умовлятись з большевиками. І так, як доносять ґазети, **мали недавно відбути ся в Лодзї переговори між большевицькими й польськими представниками.** Але, не входячи в подробиці сих переговорів, ми хочемо ствердити тільки те, що анї одній анї другій стороні не дорогі їх принципи (засади). Їм дорогі лише їх імперіялїстичні (заборчі) забаганки, бо як з одного боку Польща (яку підпирають алїянти) не бачить большевицької Росії, тільки „большевицьку" Україну, так з другого боку большевицька Росія (яку поборюють алїянти) не бачить буржуазної Польщі, тільки „буржуазну" Україну.

Для нас отже важно ствердити, що понятє „буржуазія" або „большевизм" се для наших національних противників зглядні понятя. Коли ходить о їх власні інтереси, то можна большевикам умовляти ся з буржуазією, а буржуазії з большевиками.

(З часописи „Шлях", 28. червня 1919).

ПОЛЬСЬКА „СТАТИСТИКА".

Польські власти, настановлені у східній Галичині, зачали переводити там спис людности, щоби застрашених польськими варварствами Українців присилувати признатись за Поляків. Поляки вживають для сього всїх можливих способів. Інтеліґенцію арештують, інтернують або побивають; селян тероризують та записують за Поляків або Москалів.

У Стрию, наприклад, питаєть ся польський урядовець селянина: „Чи ти бив ся проти Поляків?" — „Ні, — каже селянин, — я вже застарий до сього". „Отже вписуйте його за Поляка" — декретує польський урядовець.

Щоб як найменьше виказати Українців, Поляки видумали на румунський зразок богато всїляких українських націй. Отже побіч Українців ще Русинів, Москалів (!), Гуцулів, Бойків і т. д.

Жидам заборонено признаватись до жидівської нації, а хто-б поважив ся се зробити, того арештують та інтернують.

Таким способом думають Поляки оправдати свої претенсії на українську Галичину.

З другого боку Поляки „працюють" коло алїянтської місії, що прибула до Станиславова дня 19. червня, щоб, як каже польське донесенє, „провірити положенє краю під українською окупацією". На чолї сеї місії, до якої належить французький підполковник Дешанді й анґлїйський майор Перейс, стоїть бувший австрійський ґенерал Поляк ґраф Лямезан, відомий з часів війни із „прихильности" до Українців. Місію приймали сьвяточно (а се Поляки вміють робити), почім місія розпитувала цїлих пять годин представників ріжних верств людности.

(з Засописи „Шлях", 28. червня 1919).

КУРСИ ДЛЯ НЕПИСЬМЕННИХ.

З послїдного рапорту Бюра Натуралїзації Департаменту Праці показуєть ся, що в 2.237 громадах, обіймаючих яких 12.000 шкіл, даєть ся неписьменним можливість науки читаня, писаня і анґлїйської мови. Пересічний курс шкільний триває чотири місяці, звичайно з наукою три рази на тиждень, кождий раз по дві години. Курси бувають денні і вечірні.

Між иншим при кінци червня в 166 публичних школах було 772 вечірних і 68 денних курсів для неписьменних. Записаних було 15.874 учеників, з того 11.854 мущин. Статистика тих 166 шкіл показує, що ученики були всякого віку, від 18 до 60 лїт, найріжнїйших пород і національностий — навіть Афґани, Арґентинці, Єгиптяни, Филипинці, Корейці, Альбанці, Фінляндці, Естонці, Гіндуси, Мексиканці і инші.

Найбільше користали з науки в тих школах Італїйці (1.499), Поляки (1.292), Портуґальці (684) і уроджені Американці (639). Статистика показує між иншим 13 Українців, 1 Русина, 2 „Ґалїшенів" і 1 Буковинця.

УТЕЧА УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ДО ЧЕХІЇ.

Часопись „Шлях", яка виходить в Зальцведель в Німеччині, одержала отсю допись з Дойч Ґабель в Чехії:

Нас тут зібраних около 3.000 Українців, вояків української армії. Стало ся се так, що коли Поляки розірвали в половині мая український фронт на лїнії Самбір-Дрогобич, тоді наша частина, яка стояла під Хировом, зістала відтята від-прочого війска. Ми подали ся взад до Старого Самбора, а відтам перейшли угорську границю. Там нас розброєно і відіслано до Чехії.

Чехи поводять ся з нами добре. Біда тільки, що не знаємо, як довго ми тут будемо перебувати.

Вашу часопись ми дістали і дуже дякуємо за те. Вона зробила велике вражінє між нашими людьми.

М. Т.

Телефон до канцелярії Українського Народного Союза є: Монтґомери 1838.

Наша ґазета є присьвячена робітничій справі. Доля та судьба нашого робітника лежить нам на серци передівсім. Не дбаєм о зиск, тільки о твоє добро, мученику праці! — Пренумеруйте „Свободу"! („Свобода", число 1-ше, 15. вересня 1893).

ПОДЯКА І ПРОСЬБА УКРАЇНСЬКОГО СИРОТИНЦЯ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

До Хвального Головного Уряду Українського Народного Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж.

На руки Високоповажаного Пана С. Ядловського, фін. секретаря.

Хвальний Головний Уряде!

Отсим маємо честь потвердити одержанє двох чеків: одного на $500, яко жертву від Хвальної Орґанізації Український Народний Союз на 1919 рік, а другого чека на $1.352.58, яко жертви зібрані від поважаних членів Українського Народного Союза. Ми висказуємо отсим як Хвальному Урядови так і всїм Славним Членам Укр. Нар. Союза від себе в імени всїх сиріт нашу найщирійшу подяку за сей щедрий дар. Ся жертва для нас тим дорозша, що її отрималисьмо в сім лїтнім часї, коли жертви від загалу наших добродіїв і жертводавців значно змалїли, і Сиротинець переживав — що так скажемо — передновок. Приймiть же, Високоповажані Панове і Добродії, наше сердечне „Спаси Біг" за Ваші жертви, за Вашу прихильність для українських сиріт і за Вашу поміч для нас в їх удержаню.

Тепер, коли народні справи вимагають від загалу великих жертв, ми змушені бути обережні з нашими просьбами о жертви на удержанє Сиротинця, а се є причиною, що ми нераз опинюємо ся в дуже невідраднім положеню, тимбільше, що дорожня подвоїла цїни, число сиріт постійно зростає, тож видатки є значно більші нїж попередними лїтами. Тому ся жертва від Хвальної Орґанізації Укр. Народного Союза є дуже нам цїнна.

Піддержуючи Український Сиротинець, наш загал складає цеголки до великої і тривалої української будівлї, бо щоби збудувати независиму Україну, ми мусимо працювати на всїх полях і то постійно, без упину. Нехай се буде оправданєм перед нашим жертволюбивим загалом на се, що і ми в сї важкі для народу часи просимо о поміч, що і ми після наших сил стараємо ся не лише викормлювати сироти, але вчити їх, як любити і служити свому народови. Вчимо, як самі вміємо, а наша скромна праця принеслаб лїпші успіхи, колиб цїлий наш нарід в Америці поміг щиро нам радою і подав потрібну моральну і матеріяльну поміч. Дар Хвального Українського Народного Союза може бути найлїпшим доказом для всего українського загалу, що Сиротинець і тепер потребує його помочі, потребує її тимбільше, що часи дорогі, а жертволюбивість народу звернена на многі инші пекучі потреби.

Ще раз дякуємо Хвальному Урядови і всїм Поважаним Членам Укр. Нар. Союза за їх жертви і просимо о щире попертє і прихильність в наших змаганях і на будуче, а ми враз з сиротами будемо просити Господа, щоби щедро винагородив всїх добродіїв Сиротинця.

Остаємо з глибоким поважанєм і щирим поздоровленєм.

ЗА ЗАРЯД СИРОТИНЦЯ І МОНАСТИРЯ:
М. Макрина, Ч.св.В.В.

КУЛЬТУРА.

(Василь Панейко).

Суму трівких форм, у котрих пливе житє людської суспільности, називаємо культурою. Чи візьмемо під увагу мову, звичай, право, техніку й господарку, чи глянемо на державні й суспільні відносини, на штуку, науку й релїґію — все будемо мати перед собою ті тривкі форми громадського житя. Культура є зложена з ряду обєктивних творів, незалежних від самоволї й припадкових забаганок людини, — творів, які саме супроти людської одиниці виступають яко дана й непереможна сила.

Культура, се результат праці людського ума й людських рук, — се всї ті матеріяльні придбаня, які ставлять людину понад некультурну природу, — се всї ті духові спроможности, якими орудує людська суспільність. Несьвідомо, так сказатиб, — анімально творить культуру первісна людина, а бодай в одній частинї сьвідомо торкаєть ся своєї культури новітня людина й новітня суспільність. Вона торкаєть ся її, мірить її, таксує, ставить до неї домаганя, в піднесене її на висший рівень складає свою гордість і честь.

ФАНТАСТИЧНІ МРІЇ ПРО БУДУЧНІСТЬ.

I.

Не так дуже давні були ті часи, в котрих навіть не мріяли про річи, які тепер людський поступ витворив для ужитку чоловіка.

Кілька столїть тому назад не було зелїзниць з їх предовжезними зелїзничними лініями, які сьогодня перетинають здовж і поперек землю та продирають ся через гори тунелями.

Недавні ще ті часи, як люди відкрили електрику, силою якої сьогоднішні фабрики доконують річий, яких жадна людська сила не встані зробити.

Невтомлений людський мозок не спинив ся на сім, а видумав телеграфи, а відтак телефони, найперше з дротами, а тепер і без дроту.

Хто в давнині думав, що може бути щось такого, як прим. ґрамофон, який співає, свище, грає, говорить як чоловік, або скрипка чи музична банда, який в хатї своїми рекордами справляє концерт?

Чи не цікавим би було, чоловікови зперед сто літ встати з гробу та вийти на улицю міста і поглянути, як його праправнуки їздять собі автомобілями, як їздив він колись на кони? Колиб він тепер підніс ся з вічного сну і заглянув до хати та подивив ся на електричне сьвтло, на лямпи, він би готов подумати, що се не лямпи, а зьвізди з неба на шнурках звисають.

Він між иншим не повірив би, що може бути така машина, за помочию якої можна бачити наскрізь чоловіка (проміні Рентґена).

Для нього було би не вияснeним, як можна їхати субмариною по днї моря, топити величезні панцирні кораблї та перебувати під водою кілька днів, не показуючись на верх.

Він, побачивши все те, що сьогодня люди повидумували доброго, готов би сказати, що люди або побожеволїли, або записали свої души чортови.

Менї здаєть ся, що доки він не бачив инших річий крім сих, повисше згаданих, він не мав би рації так говорити, але з хвилею, коли би його взяти на модерне поле боротьби підчас битви і позволити йому поглянути, як тойсам людський ум, що видумав так богато корисних людству річий, видумав також і машиновий кріс, він мав би рацію сказати: „Знаєте, люди, — ви варяти".

Тут перечити йому не можете, бо він дивить ся перед себе і видить, як машиновим крісом косить ся (мордуєть ся) здорових людий мов косарка пшеницю; як гарматні кулї і пукаючі шрапнелї розривають чоловіка на кусники; як падають десь з „неба" бомби та торощать довкола всьо, що тільки під рукою; як гармата стріляє та несе вистріл 80 миль далеко, падає через дах до церкви та убиває нараз кількадесять і женщин і дітий, яким кажуть молити ся, аби їх батьки, мужі і брати побили та розбили на прах ворога.

Сей чоловік зперед сто літ, поглянувши на те все загалом, сказав би ще таке: „Все те добро, яке ви витворили, уживаєть ся не для добра загалу, але для добра лише маленької частини людий, які є жаждущі маєтку, слави, пановання над другими; а хто так робить, мусить бути божевільний".

Люди сьогодня зачинають вже розуміти та приходять до переконаня, що лїпше буде, коли замісць ненависти та ворожнечі спрямують свої сили в иншу сторону — в сторону сотвореня красшої будучности.

Ще про один важний здобуток я не згадав, а се про лїтаки. Хто лише кількадесять літ тому схотів би був повірити, що можна лїтати довільно у воздусі як птах? А подивім ся сьогодня, що за дійсність!

II.

Здобуток на поли воздухоплавства за пару минулих літ величезний, хотяй потягнув за собою величезні жертви. Візьмім хоч би здїйснене мрії перелетїти через Атлянтійський океан. Подорож, яку поспішний корабель мусів би зробити в яких 5 днях, лїтак зробив в протягу **16 годин.** Чи се не величезний крок вперед і чи не отвирає се поля на нові можливости, про які люди сьогодня не відважилиб ся говорити?

Сьогодня вже маємо в Лондонї бізнесменів, які будують прогулькові лїтаки та возять пасажирів для приємности понад Лондоном. Недавно тому чоловікови аж снило ся, аби мати автомобіль і поїхати собі на прохід, а тепер вже замало того, бо хоче не їздити по божій землиці, а лїтати у воздусї як орел.

В Америцї вже ладять пляни, щоби в недалекій будучности перевозити пасарижірв з Европи і до Европи та до инших частий сьвіта вже не кораблями, але лїтаками! Смільчаки говорять, що до трох лїт комунікація між Европою а Америкою буде постійна і подвійна, бо будуть перевозити і кораблями і лїтаками. Говорять се головно ті, які хотять провадити торговлю скорим темпом і в ріжних частях сьвіта.

Супроти сих можливостий краї, які дотепер були дуже повільні в своїм поступі, змодернізують ся із задивляючою швидкостию. Головним товчком до поступу краю в модерних часах являєть ся скорість та улекшений контакт з сусідами.

Ті краї, які сьогодня є далекі від себе, отже не можуть себе взаїмно скоро пізнати, завтра стануть сусідами завдяки воздухоплавству, н а в я ж у т ь приязні зносини і в скорім часі вирівнають ріжниці — зрівнають ся, бо **пізнають свої потреби взаїмно.**

В асиміляторських головах панує думка, що народи всіх країв доти не будуть жити згідно між собою, доки не будуть говорити **одною мовою.** В те вірити можна і не можна; одначе з минувшини знаємо, що давнійше було меньше людий і меньше мов. Приростало більше людий, повставало більше мов. Щоб однак положити конець асиміляторському насильству і сим усунути міжнародну боротьбу, потрібна є мова, якою би говорили всі народи на сьвіті, крім своїх національних мов. Значить ся, кождий чоловік на сьвіті мав би вміти дві мови: свою рідну і всесьвітну. Тоді ніхто не лїз би другому в душу з чоботами.

Що така мова всесьвітна витворить ся в будучности, не може бути сумніву. Людство мусить винайти якийсь спільний чинник, який би усував перешкоди в провадженю і розповсюдненю торговлї і промислу, які тепер будуть богато улекшені через лїтаки. Постепенно заведуть ся подібні звичаї, привички, способи житя і праці в ріжних далеко віддалених від себе краях чи сторонах сьвіта. Тому можна предсказати, що коли чоловік може летїти тяжшою від воздуха машиною високо, де воздух рідший, успішно, нові чуда-винаходи є певною річию.

Не дуже тяжко уявити собі час, коли то за яких тисячу лїт відтепер людям буде затїсно на землї. Число людий завсїди прибуває, а не убуває. Кажуть, що в часах Христа на цілім сьвіті всїх людий було понад 50 міліонів, підчас коли тепер, по несповна двох тисячах лїт, всїх людий є на сьвіті понад 1600 міліонів. Що тоді будуть мусїли люди робити? Будуть шукати місця поза землею. Коли тепер показуєть ся, що такий величезний тягар як великанський лїтак може вдержати ся увоздусї, то чи тоді люди не потрафлять поступити так далеко, щоби будувати помешканя, села і міста у воздусї, на величезного розміру плитах, вдержуваних у воздусї якоюсь иншою силою?

Люди колись насьмівали ся з Жуля Верна, як той писав про можливість переправи довкола сьвіта під водою в 80 днях. А се-ж сьогодня дійсність.

Річ природна, що чим більше буде приростати на землї людий, тим більше землї треба буде очищувати для продукції поживи, щоби всїх виживити. Дуже правдоподібно, що в тих часах люди з конечности стануть веґетаріянами (не будуть їсти мяса). Зьвіряче жите зникне з землї. В наших часах є богато меньше коний ніж колись, бо їх заступила машинерія. В далекій будуччинї про пасовиска для худоби не буде мови.

Жуль Верн, француський письменник в своїх творах пише, що брак землї для людий колись заступить ся великими плаваючими островами — механічними континентами. Він говорить, що надійдуть часи, коли пошестий не буде, що війни покінчать ся, отже в наслїдок того вирине колись питане, що зробити з приростаючим населенєм, як і де його примістити. Він відповідає, що треба буде звернути ся до моря, до океанів.

Така розвязка була би одначе пожиточна лише на якийсь час, бо поверхня водного простору має свої ґраниці, як і земля. Сї простори, які є під управою, з часом станут безплідні, а прибуток людий на ново приладжених під управу землях стане постепенно більший і більший, так що люди таки будуть мусїли уступити з землї, а переноситись на ті „плаваючі острови", про які мріяв Верн.

Одначе се не все. Наука говорить, що вода постепенно висихає та колись прийде час, що зовсім зникне. З сього виходило би, що колись теперішні океани зменьшать ся до такого обєму, що чоловік посьміє ужити води лише на те, щоб заспокоїти спрагу.

Коли сей день надійде, малі хлопці і дївчата не будуть відчувати тих мук, яких дізнають, коли їм мати миє нечисте лице, ніс, уха... Дорослі люди не будуть тоді уживати води на купанє. Наука своїми тайними, загадочними, чудними та майже маґічними дорогами відкриє тоді нові методи чищеня людського бруду.

Поволеньки водяна поверхня буде зменьшатись, а тимсамим земля під управу продуктів збільшатись, аби заспокоїти вимоги населеня.

Можливо, що сї околиці, які сьогодня є незамешкалі через велике зимно — морози, в будуччинї будуть могли бути відповідні до заселеня завдяки будучим науковим реґуляціям.

Вже тепер задемонстровано, що можна штучним способом вплинути на клїмат в малім просторі. Чи підемо задалеко, коли подумаємо, що контроля клїмату буде колись дійсностию, яку доконають будучі поколїня?

Може дійти навіть до такого, що наука зможе допровадити до сього, що під землею буде могла жити друга верства людий, щось на подобу тих, які жиють на її поверхни, розуміеть ся, серед відмінних условин.

Одначе й се ще не дасть розвязки питаня. Як на поверхні так і під поверхнею тільки а тільки білїонів людий може помістити ся, отже ново приростаючим знова прийдеть ся глядїти за місцем для себе.

Зовсїм не неймовірним буде, коли подумаємо, що ростинне житє таксамо з часом пійде в слїд за зьвірячим житем, себто загине. Коли до сього дійде, тоді поживу люди будуть осягати з воздуха, а з нею також і субститут води, коли вона зникне з лиця землї. Замісць теперішних жерел енерґії займуть місце нові.

Коротко сказати би, що коли по океанах останеть ся лише слаба згадка, коли кождий цаль на землї буде зужиткований, в котру сторону звернеть ся чоловік?

Правдоподібно не в дуже то далекій будуччинї люди заведуть комунікацію з иншими планетами. Більше ніж правдоподібно, що сї планети будуть або вже заселені, або в такім станї, що на них людське жите неможливе.

Коли так, то воздух остає ся головним прибіжищем. Напрям розвитку здаєть ся завсїди проявлятись в опанованю воздуха. Земля, вода і планети мають ґраниці, одначе просторонь є безґранична.

(Конець буде).

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеть ся в суботу, 2. серпня, о годинї 6.30 пополудни, під ч. 435 Мейн стр. Будеть ся принимати нових членів після статута. — П. Нохмурський.

НАЙСТАРШОЮ І НАЙБІЛЬШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ГАЗЕТОЮ В АМЕРИЦІ Є „СВОБОДА". Вона виходить вже 25 років, отже чверть сотки лїт; вона є одинокою газетою, що лишила ся дотепер з ріжних видавництв, закладаних на початку нашої імі́ґрації в Америцї.

ЧИЇ ЛЮДИ, ТОГО КРАЙ.

Наші читачі певно часто мають спір з сусідами Поляками, з товаришами праці, або зі знакомими про те, чи східна Галичина польський чи український край. Розумієть ся, що Поляки твердять, що східна Галичина польська, а Українці, що українська. Від суперечки часто приходить до сварки.

Некритичний чоловік, який начитав ся в польській пресї про польскість Галичини, не вірить, що східна Галичина українська, хоч сам її бачив. А-ле є між Поляками люди, як ніколи не були в східній Галичині. Є також такі, які сьвідомо брешуть про польскість Покутя і Поділя, стародавним звичаєм практикованим в так званій патріотичній пресї.

В дискусії з Поляками про те, чи східна Галичина польський чи український край, треба тих Поляків, котрі несьвідомі справи, переконувати, а тих, котрі, сьвідомо говорять неправду, демаскувати.

Хоч східна Галичина буде належати до Української Народної Републики, то однаковож дещо Поляків поверне до Галичини і вони зажиють сусідським житєм з нашими людьми. Непотрібно, щоби вони вважали себе ворогами, бо в Українській Народній Републиці кождому належить ся національна свобода.

Найліпшим арґументом, аби доказати Полякам, чи східна Галичина польський чи український край, служить урядова перепись, зладжена під доглядом польських урядників. Ніхто не може посудити, що вона зроблена в користь Українців, а на польську шкоду.

Отже урядова польсько-австрійська перепись в 1900 році каже що:

В цілій Галичині було:

а) по мові:

Поляків	3,982.023
Українців	3,080.543
Німців	212.327
Инших	9.800

Жидівської мови не признано. Всіх Жидів зачислено по мові до Поляків.

б) По релїгії було:

Римо-католиків	3,345.740
Греко-католиків	3,108.972
Жидів	811.183

Процент протестантів і православних дуже незначний.

В самій східній Галичині було:

в) 48 східних повітах:

Українців	62.5%
Поляків	33.7%
Німців	3.7%

Жиди — звиш 11% населеня східної Галичини — почислені яко Поляки.

Відчисливши Жидів від Поляків, після урядової польської переписи в східній Галичині було би 25 Поляків на сто жителів.

Так навіть шляхотські урядники і старости в Галичині, які, як відомо, все шахрували і яким для політики треба було поменьшати число українських жителів в урядовій переписи, признають, що в східній Галичині тільки 25 процент польського народу.

Тут однакож зачислені всї латинники Українці, головно з сіл. Хто прим. мав нагоду бачити книжку „Повят Тарнопольскі", Саткого, а знає сей повіт, той добачив, як там цілі села позаписувано за польські, з польською розговірною мовою, хоч в тих селах були лише латинники, які тільки всього і вміли що „Ойченаш" і „Здровась" (тай те виходило сьмішно) по польськи, а говорили між собою і співали по українськи; народні звичаї мали лише українські. Подібне було всюди. Кількож то при конскрипції записано, що чоловік є Поляк і говорить по польськи, хоч він зовсїм не вміє і не думав ніколи по польськи говорити.

А кілько то записало ся за Поляків таки греко-католиків підурядників, урядників, учителів, ремісників і інтелїґентів лиш на те, щоби зискати протекцію властий? І скільки конскрипційні комісарі фалшиво записали, бо так треба було старості для виборів?

В дійсности Поляків у східній Галичині далеко меньше ніж 25 процент. Але хочби навіть 25, то треба питати Поляків, чи згодять ся вони з тим, аби 25 голосів вартувало більше ніж сїмдесять пять. Чи може четверта часть часть перемогти три части? Правом ні, тільки кривдою, але кривда потім мстить ся.

Ук.

С. Ч-ий.

І ХОТЬ УСЇ МЕНЕ ПОКИНУТЬ...

Давно до мене ти пристала;
У днях вижиданя і скуки
На мої сонні очи клала
Свої дрожачі білі руки.
Потім в житя стрімкій дорозї
Всюди вела мене за руку;
В якійсь затаєній трівозї
Глядїла на мій сьміх і муку...
І знаю: дні минуть, полинуть,
Ти вже нікого не полюбиш —
І хоть усї мене покинуть,
Ти мене щиро приголубиш,
Моя подруго — неврастеніє!

АБИ БУЛО ЗА ЩО...

Прийшов мужик до лїкаря
Як міхур запухлий,
З очий сльози теплі ринуть,
Уха аж оглухли.

„Вирвіть, — каже — пане доктор,
Корінь сей проклятий,
Всього пробував — не можна
Йому ради дати".

„Сядьте, вирву і на завше
Позбудетесь болю,
Та зложіть менї корону
За мою мозолю".

Витяг хлоп з хустини гроші,
Сїв, розпняв ротище,
Доктор цапнув, лапнув, шарпнув
Й виймив коренище.

Та мужик узлив ся, бачте,
Й каже не на жарти:
„Здайте що менї з корони,
Бо Біг-ме не варте!

На корону я працюю
Цїлїсеньку днину,
Було-ж вам помоцюватись
Хоч одну годину.

Не варт стільки вам платити
За пустеє дїло,
Коли мене навіть добре
І не заболїло!"

Лев Лопатинський.

УКРАЇНСЬКІ ВІЧА І МАНЇФЕСТАЦІЇ.

ВІДПОВІДЬ НА ДОПИСЬ П. ІВАНА КАШТАНЮКА І ЩЕ РАЗ ПОКЛИК ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ І УКРАЇНОК СТЕЙТУ КОННЕТІКУТ, ЗГУРТОВАНИХ В БРАТСТВАХ І ТОВАРИСТВАХ.

В 87. числї „Свободи" появила ся в рубрицї „Українські віча і манїфестації" статя п. Івана Каштанюка п. н. „До всїх У. Н. Комітетів в стейтї Коннетікут".

Позаяк в сїй дописи находять ся два запити, поставлені місцевими комітетами п. Іванови Каштанюкови, які дотикають нас, громадян з Ню Брітен, то уважаємо нашим обовязком відповісти що слїдує:

Щодо запиту „хто уладжує віче: чи комітетовцї чи федерацїйники", відповідаємо, що манїфестацїйне віче, яке відбудеть ся в Ню Брітен дня 3. серпня, не уладжує жадна партія, анї каста, анї секта релїґійна, але Українцї нюбрітенські, котрим таксамо лежить на серци судьба нашої поневоленої а дорогої нам Неньки України, як і бріджпортським, нюгейвенським і взагалї всїм щирим Українцям.

Щоодо другого запиту „чому манїфестацію з характером манїфестації стейтової уладжуєть ся якраз в Ню Брітен, а не в якій иншій місцевости", то заявляємо, що над сею справою застановляли ся на тутешнім вічу дня 6. липня і рішили, що з уваги, що час короткий — бо щоби означати місце на віче і заряджувати голосоване по плейзах, в якій місцевости має відбути ся таке віче, забрало би часу около чотири тижнї — нам треба взятись до дїла сейчас, а коли наші наміри є щирі, то певно нїхто не буде з такої дрібницї робити квестії.

Инше дїло, колиби ми робили манїфестацію по улицях міста, бо тодї треба би нам вибрати найбільше, а не пяте з ряду місто. Але наша манїфестація відбудеть ся лише в нашій українській ґалї, а доперва з ґалї має розійти ся наш голос по всїх часописях стейту Коннетікут, а окрім того до правительства у Вашінґтонї і до стейтової леґіслятури в Гартфордї.

Для такої цїли — думаємо — не треба великого міста, але треба людий, котрі щиро занялиб ся справою. Длятого ми поробили всї потрібні приготованя, а іменно: Часописна агенция обіцяла нам розіслати справозданя з віча до всїх часописий в стейтї, а кромі того обіцяли нам свою присутність і промову на вічу один сенатор з Гартфорду, а також один американський судія і майор міста, а кромі того ми стараємо ся, щоби прибув до нас один конґресмен з Вашінґтону. Також пішлемо наш голос і за море.

Длятого ми з серця переконані, що нїкому не буде противним, що віче відбудеть ся якраз в Ню Брітен, коби лише відбуло ся так, як сего бажав би собі кождий щирий Українець і Українка. Пишемо „коби", бо успішність віча у великій мірі буде залежати також і від Вас, Шановні Делеґати і Делеґатки. Коли віче буде йти спокійно, коли не вирине яка вузко-партійна квестія, коли над маловажними справами не будемо розводити ся в подробицях і до нескінчености, але коли всї ми як один будемо одної і тоїсамої думки: „Українї треба свободи, а не ярма" — то і представителї правительства відїдуть від нас з переконанєм, що Українцї, се дійсно зрілий народ, якому свобода належить ся. А і часописи анґлїйські про нас заговорять.

Тож ще раз кличемо до Вас із глибини серця: **Братя Українцї і Сестри Українки, Шановні Делеґати і Делеґатки! Спішіть на голос вічевого дзвона, який кличе Вас на день 3. серпня до Ню Брітен.**

Коли у Вашій місцевости є жовніри ветерани, які служили в американській армії, то упросіть їх, аби і вони з Вами приїхали! Припильнуйте сеї справи! Їх присутність буде великої для нас ваги, бо ми будемо могли сказати представителям правительства, що на нашім вічу є також і ті, котрі воювали за свободу тодї, коли їх батьки, матери, братя і сестри в старім краю пропадають у страшній неволї. Всїх же жовнірів ветеранів, які схотять прибути на наше віче, просимо, щоби прибули в унїформах.

При тїй нагодї складаємо також щиру подяку пп. Іванови Бойкови й Іванови Каштанюкови за їх теплі слова поклику на наше віче.

ЗА КОМІТЕТ МАНЇФЕСТАЦІЙНИЙ В НЮ БРІТЕН, КОНН.:

Ярослав Пелехович, В. Карбовник, М. Саламандра, Н. Фесяк.

Лев Рудавський.

ЛИСТ.

(Фотографія з житя).

Ганка сиділа на куферку біля вікна. На варцабі лежав листовий папір з наліпленою в горі червоною квіткою з паперу. Коло него перо і чорнило.

Сонце клонило ся д заходови і озолочувало дахи бараків і недалекий високий фабричний комин.

Хоч була неділя, знадвору доносив ся ритмічний стук машин і гатив молотом в душі робітниць, що сиділи довкола стін, хто на лавках, що на куферках. Сиділи мовчки. Недавно приїхали сюди на роботу. Думки летіли геть відси у рідні села. Роїли ся і викликували сумні і радісні спомини, що лягали на душу і давили камінем.

Ганка сиділа коло вікна і дивила ся на краєвид. Дивила ся, але не помічувала нічого. Як у калейдоскопі пересували ся перед очима образи рідного села і рідних любих лиць.

Взяла перо, почала писати. Перо вилітало з пальців. Не хотіло тримати ся в мозолистих руках. Мачала в чорнило, стрясала на землю і писала з трудностию:

Дорога Оленко!
До столу сідаю,
Папір розкладаю,
З тобов сьи, Оленочко,
Сердечне витаю.

Написала конечний вступ, якого не мож було обминути. Підвела голову. Думала. Думки летіли одна за одною. Рада би була виписати все, що чула і як чула і поділити ся з Оленою всіми почуванями. Думки летіли і зясовували ся у вірші:

Не витаю сьи з тобов руками,
Але дрібним письмом,
Злотим пиром,
Чорними буквами.

Дивила ся на лист, на чорні рядки і рада би була вложити в него цілу душу і переслати у рідне село.

Ей запишу білий листок
Чорними буквами
Та передам Оленочці
Буйними вітрами.

Линула думками у своє село. Линула просторами, куди несла її зелізниця з дому аж до „Пруса". Перегадувала, як довго їхала. Простір видав ся її такий великий, що стало її страшно. Як далеко від своїх — у далекім краю між чужими людьми. Серце забило живійше, в горлі задавило. Рада була вітром злетіти до своїх.

Так ми банно, Оленко, за всіми, що не мож розповісти. Такий ні туск напав, що не знаю, де сьи подіти. Кобим мала гроші, тай такой зараз бим сьи вернула. Так ми банно.

Коби гори прокопати,
Ліщину протьити;
Коби з тобов, Оленочко,
Хоть поговорити.

Думки летіли, кружляли. Зливали ся у ритми. Творили ся коломийки, так самі зі себе.

Ой летіла зазуленька
Понад гору близько
Уклони сьи, мій листочку,
Оленочці низько.

Відпиши ми Оленко, що чути в селї. Ци здорові мої в дома. Що робьить мама тай тато. Ци вже що веснуют. Напиши ми усю правду. Котрих хлопців відобрали. Де котрий парубок ходит до котрої тай ци котрий до тебе.

Я ти пришлю слїчку в другім листї лиш напиши ми усю правду, то тьи прошу, Оленко.

Запитай сьи мами, ци дістали від мене лист. Бо я до них пустила лист позаснoч. Тай ци дістала сестра слїчку. Тай скажи, аби написали до мене — як сьи їм поводит. Минї сьи добре поводит. От як звикле при роботї.

Тепер сидимо всї у бараках. Нема де вийти. Не так ги коли у нас в селї. Тут так сумно як в кременалї. Всьо чужі чуженцї. У вас десь тепер ходьит по селї парубки і дївчьита ладно повбирані — а я сиджу тай нагадую, як у нас в селї було.

Підвела голову. Підперла рукою. Перед очима розкинуло ся ціле її село з рідною хатиною і з сусідкою Оленою. Думки літали по всіх усюдах і викликували на кождім місци ріжні спомини.

На сьвита не приїду. Буду тутки сьвиткувати. Вже не будем сего року на сьвита обі ходити.

Слези закрутили ся.

У вас будут на велигдень
У дзвони дзвонити,
Ми сьи будем молоденькі
Слозоньками мити.

На дворі почав западати сумерк. Контури краєвиду затирали ся щораз і пропадали у тьмі.

Ганка докінчувала листа:

Ой кувала зазуленька
На дубі при розї,
Сподївай ся, Оленочко,
Листок вже в дорозї.

Уклони сьи від мене татови тай мамі тай сестрам тай кажи, що їх поздоровльию, Оленко.

Ганка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаєсь).

Пошукую свого брата ІВАНА АЛИСКЕВИЧ, з Зарваниці, повіт Підгайці, Галичина. Має перебувати правдоподібно в Дітройт, Міш. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: CATHARINE ALISKIEWICZ, 79 Berry St., Brooklyn, N. Y. 89-91

Пошукую свого брата ІВАНА ВРУБЛЯ, з села Поточиск, повіт Городенка, Галичина. Перебуває коло Ню Йорку, Н. Й. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: WASYL WRUBEL, 104 Portland St., Detroit, Mich. 89-91

Пошукую свого брата СТЕФАНА КОЗЛА, з села Поточиск, повіт Городенка, Галичина. В 1913 році перебував в Шікаго, Ілл. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: OLEKSA KOZEL, West Fort William, Ontario, Canada. 89-91

Пошукую свого брата МИРОНА ФІАЛКУ, з села Малашівці, повіт Тернопіль, Галичина. Тому два роки перебував в Ембрідж, Па. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: NICK FIALKO, 1307—5th St., Sandusky, Ohio. 89

Пошукую свого тітрочного брата МИХАЙЛА ДАВИДА, з села Никловичі, повіт Мостиска, Галичина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: STEPHEN SUREK, 213 Front St., Hartford, Conn. 88-90

Пошукую своїх братаничів, ПАВЛА і ЯКОВА ДОРОШ, з села Угнова, повіт Рава Руська, Галичина. Павло має перебувати десь в Сан Франціско, Кал., а Яків в Балтімор, Мд. Хто би про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: JOHN DOROSH, P. O. Box 337, Fireston Park, South Akron, Ohio. 88-89

Пошукую свого сина ФЕДОРА АДАМЧУК, з села Слобідка, повіт Товмач, Галичина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: MARTIN ADAMCZUK, R. F. D. Box 150, Wandalia, Ohio. 88-90

Пошукую свою вуєчну сестру АННУ СЕНКІВСЬКУ, родом зі Зборова, Галичина. Послїдно перебувала в Бостон, Масс. і правдоподібно вийшла заміж, за незвісного менї мущину. Хто би про неї знав, або вона сама, зволить зголосити ся до: MARY BARANCHUK, c/o Bezpiatka, 121 Dikeman St., So. Brooklyn, N. Y. 89-91

Пошукую ЮЗЬКА ҐАЗДУНА з села Мошків, пов. Сокаль. Тому чотири роки виїхав з Ню Йорку до Рочестер. В важній справі дістав з краю лист, який находить ся в руках Марії Ренбин. Хто би о нім знав, або він сам, зволить зголоситись на адресу: NICH. MUL, 529 East 16th Street, New York, N. Y. 89-91

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ самотної або і вдови з дітьми, котра би хотіла занятись зарядом дому і припильнувала газдівства. Ласкаві зголошеня слати лише листово до: DM. KOLODIJ, Box 14, Port Richmond Va. 88-90

Де перебувають мої товариші з села Кашляки, повіт Збараж, Галичина. Оскільки вони тут десь переживають, зволять зголосити ся ласкаво до: JOHN BAKALUK, 370 Riford St., Benton Harbor, Mich. 89

ГРИЦЬ СЕРВЕТНИК у важній справі зволить зголосити ся до К. С., c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 89,91

ПОТРЕБА ДІВЧИНИ, мусить знати добре англїйську мову і писати на машині (typewriter) по англїйськи і українськи. Зголошуватись до: PEOPLE'S SUPPLY CO., Sta. D, Box 51, New York, N. Y. 89

МОЛОДИЙ МУЩИНА пошукує у чесної української родини помешканя зі столованем або без столованя в Джерзи Сіти або Нюарк, Н. Дж. Ласкаві зголошеня слати на адресу: WM. CHIMIUK, 150 Second St., Passaic, N. J. 87-89

ОЛЕКСА ДЯКОНЮК з села Зеленева, повіт Кіцмань, Буковина, пошукує свого швагра ДМИТРА ВЛАДА, з села Кабин, повіт Вашківці, Буковина. Має перебувати десь в Бостон, Масс. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся під адресою: ALEX DIAKONIUK, 1915—4th St., So. Minneapolis, Minn. 87-9

ГАРНА 28 АКРОВА ФАРМА на продаж. Три милї від Рочестер, Н. Й. Хата з 8 кімнат. Продам з добитком або чисту. Продаю тому, бо виїзджаю до Канади. Цїна $8.000, вплата лише $4.000. По близші інформації прошу зголошувати ся до властителя лично або листовно. T. GAJEWSKY, Box 266, Henrieta, N. Y. 88-91

ДАРОМ! ЗОВСІМ ДАРОМ! дамо для кождого нову щойно видану гарну книжочку і каталог Січового Базару, хто пришле нам 5 адресів своїх знакомих і 5 ц. марками на пересилку. Адресуйте: 75-110

SICHOWY BAZAR, 34 East 7th St., New York, N. Y.

ФАРМИ малі і великі, з інвентарем і без, які хто хоче, може купити за відповідну цїну в стейті Ню Джерзі. Голоситись до: WM. LOWICKI, R. D. 2, Blairstown, N. J. 89-00

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Домаганя майнерів.

У Скрентоні відбуваєть ся під сю пору зїзд делегатів першого углекопського округа. Сей зїзд має уложити всі пляни дальшої боротьби майнерів з компаніями та має виготовити домаганя, які в цьвітни 1920 року маєть ся предложити компаніям. Слідуючого цьвітня кінчить ся угода майнерів з компаніями. Покищо звісним є лише, що майнери будуть жадати 60% підвишки, 6 годин денної праці і 5½ дня тижневої праці. Рівночасно будуть домагати ся признаня юнії. Кождий майнерський робітник має побирати найменьше 6 долярів платні денно. Всі робітники мають побирати рівну платню. За працю в неділю або леґальне сьвято даеть ся півтора рази більшу платню.

Патріотичні Українки.

(Специяльно до „Свободи").

В Турнерс Фолс, Масс., сталось дві такі сензациї, які повинні заінтересувати весь український загал, а головно наших панночок. Стало ся іменно таке: Один Поляк, на імя Владек Плута, повернув з війска і почав залицяти ся до Українки панни Параскевії Павлюк. І так полюбив собі Владек Параску, що здавало ся йому, що своє житє віддасть за неї. Але панна Павлюк, знаючи дуже добре, як польська шляхта і взагалі Поляки палять, грабблять і вішають Українців та безчестять українські дівчата в її місцевости і в цілій українській Галичині, — показала польському фацетови дулю на вербі. Як лише вийшла друга оповідь, панна Павлюк зібрала ся і виїхала до иншої місцевости, а Владек скликав своїх знакомих і незнакомих та випили всю горівку, пиво і вино. Так відбуло ся весїлє польського фацета без української молодої...

А товаришка панни Павлюк, панна Параскевія Грицак, пішла за її слідами. Панна Грицак належала до польського сестрицтва „Ружанец". Але остогидло се їй і вона забрала „ружанец", „корунку" і всьо инше разом з відзнакою юта віддала в сестрицтві, кажучи: „Досить того буде, що ви нас туманили і засліплювали очи тим, що казали нам, що те все одно; тепер показуєть ся, що воно неправда. Бо там в старім краю ваша Бо там в старім краю ваша польська орда замикає і палить наші церкви та убиває наших сьвящеників при престолах, а польські жовніри безчестять українські дівчата. Досить вже того. Провадьте ви себе самі на чорних коронках і червоних кокардах, а не нас, Українок".

За такий патріотичний поступок обі ті українські дівчата, панна П. Павлюк і панна П. Грицак, заслугують на велике признанє з нашої сторони. Вони зробили те, що зробити повинна кожда патріотична Українка. Щоби було у нас більше таких патріотичних дівчат, котрі опісля станутъ патріотичними матерями, инакше стояв би наш нарід.

Трамваї в Толідо мають заперестати курсувати.

З огляду на се, що федеральна воєнно-трудова рада позволила трамваєвій компанії в Толідо, Огайо, піднести ціну їзди на 6 центів і брати 2 центи за „трансфер" міська рада постановила здержати трамваєву комунікацію, а на місце трамваїв завести автомобілї. Коли трамваєва компанія не зречеть ся підвишки ціни, то має заперестати рух на 30. липня 1919.

Варят, чи його зробили лише варятом?

До редакциї філядельфійської ґазети „Поблик Леджер" прийшов минувшого четверга один чоловік, на імя Чарлс Джефріс, котрий утік з дому божевільних у Атлантик Сіти, Н. Дж. Він заявив редакторови тої ґазети, що буде скаржити тепер всіх повітових урядників в Атлантик Сіти за зневагу. „Мене арештовано з намови і за се вони мусять заплатити тепер. Мене дальше пошукують в повіті Атлантик, але я не дбаю, як скоро вони довідають ся, що я находжу ся у Філядельфії. Мене кождого разу можна застати в моїм склепі при Чеснут улици, недалеко 17-тої. Коли я пічну свою акцію, тоді в повіті будуть трохи чистити урядників".

Коли парлямент заборонив продажу пива, яке заключає в собі 2.75% алькоголю, а в стейті Мейн заборонено навіть „нірбір", то поліция в Провіденс, Род Айленд, каже, що буде видавати дозволи на продажу пива, в якім є 4% алькоголю.

Українцям не вільно виїздити з Америки.

На запит, чи в теперішну пору Українцям вільно виїздити зі Злучених Держав, „Америка" одержала з міністерства закордонних справ, відділ пашпортової контролї, бюро позволень для чужинців, таку відповідь: „Вашінґтон, 22. липня. — Українці, які попередно були горожанами або підданими Росії, мусять постарати ся о російські пашпорти, які мусять бути видані 60 днів перед датою їх виїзду. Для таких не потрібно ніяких позволень (перміттс). Воно не завадить поінформувати вас, що Українці, які мешкають у східній Галичині, і є тепер або були попередно горожанами або підданими Австро-Угорщини, не дістануть дозволу на виїзд, хиба тільки в надзвичайних випадках. Воно тому є порадно, щоб таких відмовлювати від висиланя аплїкацій о дозвіл на виїзд. Обі кляси аплїкантів мусять перед своїм виїздом виповнити приписи податкового права".

Індіяни висказують свій жаль.

„Ми, Індіяни, бороли ся в домашній війні, щоби допомогти освободити Муринів. У війні, яка щойно покінчила ся, ми бороли ся всїми силами і з самопосьвятою на фронті і в дома, щоби зробити сьвіт безпечним для демократії і дати право самоозначеня Чехо-Словакам і иншим европейським народам. Чомуж американський Індіянин, перший Американець, не може тїшити ся повним горожанством під тим прапором, за котрий він боров ся?" — Такий жаль висказав провідник індіянського племени Факс Скіюгушу. Він заявив, що під теперішну пору у Злучених Державах є 330.000 Індіян, з них 10.000 вступило до армії, а ті, що остали дома, купили за 60,000.-000 долярів бондів позички свободи і дали 2,000.000 долярів на цїли американського Червоного Хреста. Він жалував ся, що правительство їх рідної землї не хоче надати їм права горожанства, бо звісно, що Індіянин, хоч його батько, прадїд і цїла родина родила ся тут, — не може бути горожанином Злучених Держав. Правительство в дечім стараєть ся про них. Кождого року асиґнує велику суму гроший для удержаня індіянських осель, але — як каже індіянський провідник — дуже маленька сума тих гроший іде на індіянські цїли, бо пожирають їх 7.000 урядників, яких правительство тримає для заряду індіянськими справами. — Подібно з великим жалем висловила ся індіянська княжна Чункас Чамп-Пу-Ля, котра прибула з Оклагоми до Ню Йорку студіювати спів і музику. Вона каже, що свого часу, пятнайцять лїт тому, около десять тисяч Індіянів хотїли виемігрувати зі Злучених Держав до Мексика і там поселити ся раз на все. А що се не стало ся, то лише по тій причині, що тодїшний мексиканський президент Діяц не хотїв згодити ся, аби Індіяни закупили собі там землю раз на все. Умова, яку Злучені Держави заключили колись-то з Індіянами, говорить: „Як довго дуби стоять, трава росте і вода пливе, ся земля, котру заселюють Індіяни, має належати до Індіянів і їх нащадків". Але — каже згадана княжна — дуби ростуть дальше, трава шумить дальше, а вода не перестає течи, однак велика часть землї належить до правительства. Правительство позволяє кождому Індіянинови мати лише 160 акрів землї. Зі всїх президентів Індіянам найбільше сподобав ся покійний Теодор Розевелт. Індіяни кажуть, що він знав їх душу, бажаня і потреби.

„Січові Вісти".

Вже вийшло друком, розсилаєть ся і продаєть ся чергове число „Січових Вістий", органу Січової Орґанізації. Найновійше видане занимає в собі три числа, 5, 6 і 7, за червень, липень і серпень; сторін 32. Зміст числа слідуючий:

1)До українського народу. 2) Воскреснеш, мій народе. 3) Питаня житя і смерти. 4) Не мож її забути. 5) Україні. 6) Погана година на дворі. 7) Наш будучий прапор. 8) Геройство. 9) Культура. 10) Чужина. 11) Брехня і правда. 12) Погляд на житє. 13) Буржуй і пролетар. 14) Відозва до Січий. 15) Моїй думі. 16) Як ти сьмієш ся. 17) Гроші і щастє. 18) На чужині. 19) Вечірні звуки. 20) Любов в житю Шевченка. 21) В запалї бажаня. 22) Фрагменти. 23) Для тебе. 24. Рожа. 25) Три руки клали точку. 26) Пісня молодости. 27) Поцілунок. 28) Всепрощене. 29) Любов, мораль і подруже. 30) Я плачу й сьмію ся. 31) Страдає твоє серце. 32) Китиці. 33) Згадай мене. 34) Музичні афоризми. 35) Українська преса в Злучених Державах. 36) Найстарша французька часопись. 37) Пересічний чоловік. 38) Чоловік, в котрого гроші нїщо не вартають. 39) Як жити 100 лїт. 40) Найлїпша медицина. 41) Наша одїж і здоровлє. 42) Цїкаві факти про Ню Йорк. 43) Чи ми їмо очами. 44) Жіноча руханка. 45) Афоризми.

З повисшого є між иншим дванайцять наукових розвідок, пятнайцять віршів, пять нарисів, а проче всячина й відозви. Поодиноке число коштує 10 центів без пересилки. Передплата на рік виносить одного доляра. Адреса: „Sichovi Visty", 217 E. 6th St., New York, N. Y.

„Амерікен Вулен Ко". асекурує робітників.

„Амерікен Вулен Компани" оповіщає, що вона завела в себе систему обезпеченя робітників на случай смерти. Кождий робітник є обезпечений на суму від 750 до 1.500 долярів, залежно від того, як довго він працює. За обезпечене платить компанія, а не робітники, і компанія виплачує посмертне навіть тоді, коли робітник помер з якоїнебудь причини, попрацювавши в фабриці хочби один день. В сїй компанії працює 35.000 робітників.

ЧОЛОВІК, В КОТРОГО ГРОШІ НІЩО НЕ ВАРТАЮТЬ.

У Вествуд, недалеко Ловел, Массачусетс, жиє фармер, на імя Вілїям Парфіт, в котрого гроші нїщо не вартають. Недавно прийшов до нього секретар бостонського відділу орґанізації „Юнґ Мен'с Кріщен Асошіейшен" і предложив йому правний папір до підписаня. В документі було сказано, що сестра Парфіта померла в Австралії і оставила йому маєток 250.-000 долярів. Парфітови оставало ся лише підписати сей документ, а тимсамим дістане згадану суму гроший. Але на велике здивоване всїх Парфіт не хотїв підписати сього документу, кажучи, що гроші не грають в його житю жадної ролї. — „Вони, казав Парфіт, можуть дати менї змогу купити автомобіль і дороге убране, а се знївечило би менї теперішне житє. Не хочу гроший; я без них чую ся щасливим". Але жінка почала плакати і просити мужа, щоби підписав документ. Дістануть гроші та може красше зажиють. І Парфіт хоч-не-хоч підписав документ. Тепер він каже: — „Я знаю, що щасливим вже більше не буду нїколи. Люди з грішми стають ся скоро умучені житєм. Вони йдуть шляхом, не знаючи, де зайдуть. Дійсне щастє є дома, а не в богатстві, яке розтрачуєть ся на дурні річи".

• • •

З приводу того одна нюйорська ґазета, „Івнінґ Джорнал", назвала сього фармера мудрим чоловіком. „Майже всї люди вірять, що велика скількість гроший зробить їх щасливими — говорить ся в редакційній статї сеї ґазети. — Майже всї дїти думають, що бочка цукорків зробить їх благословенними. Корова любить, як її пустить ся вільно на зелену пашу, скроплену росою. Але корова, спущена з поводу, пережираєть ся і гине. Ви знаєте також, що сталоб ся з дитиноою, колиб вона зїла бочку цукорків.

„Кождого дня ми можемо бачити, що дїеть ся з людьми, котрі мають богато гроший, але розтрачують їх на забаганки свого маленького тїла. Вони збирають ся разом і їдять при звуках музики. Вони їздять по цїлім краю, не маючи перед собою жадної цїли. Вони, даючи своїм дїтям богато гроший, помагають псувати їх житє. Вони вмирають, їх забувають, вони нїчого не вартають, бо нїчим не причинили ся до сьвітового знаня і поступу. Деколи вони оставляють дещо на добродїйні цїли, і їх імена записують в книгу, але на тім кінчить ся.

„Людий, котрі мимо бідности добили ся до почесних місць, є мілїони. Людий, котрі богатством чогось добивають ся, є дуже мало. Візьмім приміром Спінозу, великого жидівського фільософа, на думках котрого опирали свою мудрість численні сильні сьвіта сього. В цїлій історії ви не найдете щасливійшого житя від того, якого зазнав Спіноза. Коли він помер, найдорозшою річию, яку він оставив, був маленький ножик з срібною ручкою, вартости 40 центів.

„Много богатих людий поважали його і були би раді були зробити його так богатим, як вони. Один Анґлїець хотїв оставити йому весь свій маєток. Спіноза сказав: „Нї, остав його свому братови. Він потребує гроший, а я нї. Я волїю радше, щоби ти давав менї 50 цнт. пенсії кождого дня, бо коли я страчу свій зір, я не буду міг працювати у своїм фаху, а коли я не буду мати що їсти, то не зможу продовжати своєї фільософічної праці". Котрий, думаєте, є лїпший: такий чоловік, як Спіноза, котрого цїле житє було великим богатством, чи такий, що скоро богатїе, безвартісний передтим нїм збогатїв ся, а ще більше безвартісний, коли набув богатство?"

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Г. Б., Нюарк, Н. Дж. — Сей консуль не є анї для України анї для Польщі, але для Америки; він заступає інтереси своєї власної держави. Пакунків посилати не радимо, бо тепер ще правительство за вислані до старого краю пакунки не гарантує. Печатка: К 2 означає „Команда (військова) число 2.

Галицький Українець, Ню Йорк, Н. Й. — Ваша допись не буде поміщена, бо ми не знаємо, хто її написав. Запамятайте собі вже раз, що редакція мусить знати правдиве імя і назвиско кождого дописувателя, бо „галицьких Українців" є навіть в самім Ню Йорку кілька тисяч.

Д. К., Ернест, Па. — Ваш вірш до друку не надаєть ся.

Я. П., Дітройт, Міш. — Адресуйте так: Via Poland, Ukrainian (Eastern) Galicia.

М. П., Авелла, Пенн. — Крім листів нїчого більше до східної Галичини приватно посилати не вільно.

Г. П., Ґрейт Медов, Н. Дж. — Такі папери, які предкладають Вам у фабриці, можете безпечно підписати. Воно Вам цїлком нїщо не пошкодить.